

PM Vallsortförsök 2019, Norra Sverige

Allmänt

Alla resultat och åtgärder ska redovisas i NFTS, snarast efter det att uppgiften är utförd, dock senast 30/9. Vallprover från vall 1, skörd 1 skickas snarast (dock senast 1 augusti) när de är lagringsdugliga till Röbbäcksdalen för vidare transport till lab och näringsanalys.

Avvikelse från beställningar enligt PM måste regleras och om möjligt åtgärdas direkt dessa uppstår, gäller således både när arbete tillkommit och när arbetsmoment inte blivit genomförda.

Notera alla avvikelser i NFTS. Använd fliken ”noteringar” i NFTS. Efter att data lagts in i NFTS är egenkontrollen viktig. Kontrollera att data är rimliga och att det inte finns avvikande värden.

Hänvisningar sker till Försökshandboken;

<https://www.slu.se/fakulteter/nj/om-fakulteten/centrumbildningar-och-storre-forskningsplattformar/faltforsk/forsokshandboken/>

Ytterligare användbar information finns i ”Norrländsk växtodling”, som finns i sin helhet längst ner på följande länk:

<https://www.slu.se/institutioner/norrlandsk-jordbruksvetenskap/publikationer/norrlandsk-vaxtodling/>

Allmänt om graderingar

Se även Försökshandboken kapitel 6.

- Vid gradering efter **0-100 procentskala** används i intervallet 10-90 normalt inte större upplösning än 5 eller 10 procentenheter. I intervallen 0-10 och 90-100 bör man ange värdet på en procentenhet. Vid gradering av skadegörare kan det vid mycket små angrepp vara motiverat att gradera på en tiondedel.
- Vid **gradering 0-100** betyder vanligtvis 0 att det som graderas, inte alls förekommer och 100 att det förekommer fullt ut.
- Vid gradering av **skador** av olika slag anges hur stor andel av en given blad- eller stjälkyta som är skadad/angripen
- Gradering av **botanisk sammansättning** och ogräsförekomst i procentandelar är svår och kräver god erfarenhet. Det är t.ex. lätt att överskatta andelen bredbladiga, högvuxna och lågvuxna växter och underskatta andelen gräs i ett blandbestånd. Procentandelen skall hänföras till vikten i torkad form. Var försiktig att dra ned en art vid gradering eftersom ögat luras av att andelen icke sådda arter kan se större ut än vad den är och några % påverkar andelen ren gröda mycket vid omräkningen som sedan görs.

- Vid **gradering av planttäthet** är 0=inget bestånd av insådda arter i alla rader över hela rutan, 100=fullt bestånd av insådda arter i alla rader över hela rutan. Endast luckor i raden drar ned planttätheten. Ett lite glesare bestånd, men utan luckor, anges till 100 %. Ett övervintrat bestånd av rörsvingel har inte lika tätt med skott som ett övervintrat bestånd av engelskt rajgräs, men båda skall få 100 % i graderingen.
- Vid **redovisning** av graderingsvärdena ska alltid datum anges.

Skötsel under anläggningsåret

Gödning och sådd vid anläggning

Anläggning: såruta 12*1,5 m. Försöksdesign hämtas från NFTS

- Välj en jämn och ogräsfri plats året före anläggningen.
- Generalprov tas minst vart femte år på fältet. Provet skickas av försöksutföraren till Agri Lab AB, Ärnevi 63, 755 97 Uppsala. Analys skall ske av jordens textur (jordart), mullhalt, pH, P-AL och K-AL.
- Samtliga arter: P och K enligt markkarta och avkastningsnivå på platsen. Normgiva 30 kg P/ha och 60 kg K/ha. Högst 50 kg N/ha till skyddssåden. Se även rekommendationer i tabell 21 a, b (fosfor) och 22a, b (kalium), slåttervall: <https://webbutiken.jordbruksverket.se/sv/artiklar/jo1818.html>
- Försöken kan sås i skyddssäd eller i renbestånd. Skyddssåden sås tillsammans med vallfröerna med 2,5 milj grobara kärnor per ha.

Skötsel och skörd

- Skörd av skyddsgröda som grönfoder rekommenderas.
- Om liggsäd uppstår under insåningsåret skall skyddssåden snarast skördas
- Ogräsbekämpning med kemiska medel bör som regel alltid utföras. Följ gällande rekommendationer enligt Jordbruksverket: <https://webbutiken.jordbruksverket.se/sv/artiklar/be20.html>
- Skyddssådens skördas med lång, ca 15 cm stubb. Undvik körskador.
- Stubbresten från skyddssåden ska räfsas bort. Eller vältning på våren.
- Gradering av vallbeståndets planttäthet i 0-100 procent av fullt bestånd i rader under hösten - **rutvis**

Skötsel av vall 1 till 3

All gradering utförs av utföraren utom vårgradering

Vårgradering (utförs av SLUs personal)

- Förekomst av skador och deras omfattning i 0-100 procent – **rutvis**
- Gradering av beståndets planttäthet och ogräs i 0-100 procent av fullt bestånd i rader **rutvis**. Graderas *när tillväxten kommit igång* för att bedöma beståndets övervintring.

Gödsling och skötsel

- Fr.o.m. 2018 gödslas gräsförsöken på våren med 90 kg kväve, och efter första skörd med 70 kg och efter andra skörd med 70 kg kväve. Vid två skördar gödslas gräsförsöken på våren med 120 kg kväve och efter första skörd 90 kg. Denna beräkning bygger på snittavkastning senaste 5 åren och rekommendationer i Norrländsk växtodling.
- **Försök med klöver gödslas inte med kväve.**
- Gräs och klöver gödslas med P och K årligen på våren. Normgiva 30 kg P och 100 kg K/ha. Utgå från aktuell markkartering och avkastningsnivå på platsen Se även rekommendationer i tabell 21 a, b (fosfor) och 22a, b (kalium), slåttervall:
<https://webbutiken.jordbruksverket.se/sv/artiklar/rekommendationer-for-godsling-och-kalkning.html>

Gradering Axgång/blomning

Före första skörd

- Datum för begynnande knoppning antecknas rutvis. Huvudstjälkens knoppsamling synlig åtminstone på några plantor per m² (klöver) Då halva axet/vippan är synlig ovanför flaggbladet på minst halva antalet skott

OBS Håll uppsikt när den tidigaste sorten uppnått begynnande knoppning och kontrollera därefter var annan/var till tredje dag fram till skörd. OBS! Vänta inte på sent utvecklade sorter, försöket måste skördas i sin helhet när mätarsorten uppnått angivet utvecklingsstadium för skörd.

Gradering vid varje skörd

- Botaniskt utvecklingsstadium (enligt skala 1-7 se sista sidorna i PM:et) för varje sort, endast en heltalsiffra. **Rutvis**
- Uppskattning av 0-100 procenten insådd art (se Allmänt om graderingar och botanisk sammansättning) – **rutvis**
- Vid förekomst av skador och deras omfattning i 0-100 procent – **rutvis**
- Vid förekomst av sjukdomar och skadedjur i 0-100 procent – **rutvis**
Ange om möjligt vilken sjukdom eller skadedjur det gäller.

Skörd

- Försöken skördas två gånger på Ås och Öjebyn, tre gånger på Lännäs och Röbbäcksdalen. Första skörd tas när mätare uppnått axgång, dvs då halva axet är synligt ovan flaggbladet på minst halva antalet skott. Andra skörd ca fem veckor senare och tredje skörd ytterligare 5-6 veckor senare.
- OBS – Vid första skörd, skörda rödklöver senast en vecka efter begynnande axgång för timotej även om rödklövern inte hunnit uppnå aktuellt stadium (begynnande knoppning = 3).

Provtagning

- Prover för Ts analyser tas rutvis vid varje skörd.
- **Prov för ts-bestämning som också skall användas för kemisk analys i skörd 1 i vall 1:** I samband med skörden uttas från varje **ruta** ett representativt prov om ca 1 kg Proven vägs (helst med 1 g noggrannhet) och vikten antecknas. Proven förtorkas vid högst 60°C

Prover för kvalitetsanalys skickas till Röbbäcksdalen, övriga ts prover slängs

Höstgradering (utförs av försöksutföraren)

Gradering av årets insådd, vall 1 och 2.

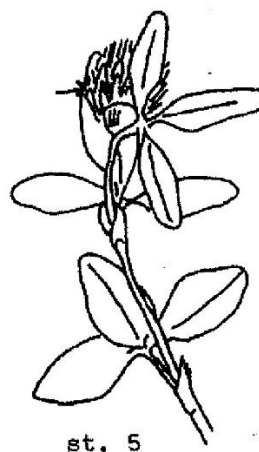
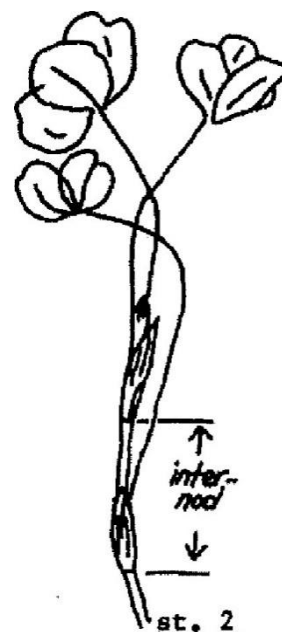
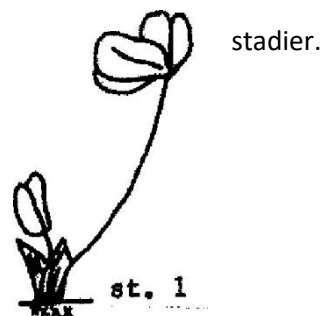
- Förekomst av skador och deras omfattning i 0-100 procent– **rutvis**
- Gradering av beståndets planttäthet och ogräs i 0-100 procent av fullt bestånd i rader **rutvis**.

Schema för bestämning av baljväxternas utvecklingsstadier (exempel rödklöver)

Magnus Halling, 2018-04-09

Skalan är lämplig för bestånd där det finns en samtidig spridning av
OBS! Utvecklingsstadiet skall anges i första hand med en a.
heltalsiffra. Om det bedöms öka säkerheten kan en decimal anges.

Kod	Stadium	Beskrivnin
1	Blad	Enbart blad och bladskaft
2	Stjälksträckning	Övervägande delen plantor har synliga internoder, dvs. minst 1 cm mellan bladskaftsfästena
3	Begynnande knoppning	Huvudstjälkens knoppsamling synlig åtminstone på några plantor per m ²
4	Knoppning	Enskilda knoppar i knoppsamlingarna synliga på flertalet plantor
5	Begynnande blomning	Öppna blommor är synliga på huvudstjälkens blomhuvud på några plantor
6	Blomning	Öppna blommor är synliga på sidogrenarnas blomhuvud på flertalet plantor
7	Överblommat	Blommorna på huvudstjälkens blomhuvud är avblommade och blomfoderbladen börjar mörkfärgas på flertalet plantor

Schema för bestämning av gräsens utvecklingsstadier (exempel timotej)
Magnus Halling, 2018-04-09

Skalan är lämplig för bestånd där det finns en samtidig spridning av stadier. OBS! Utvecklingsstadiet skall i första hand anges med en heltalsiffra. Om det bedöms öka säkerheten kan en decimal anges.

Kod	Stadium	Beskrivnin
	Blad	Enbart blad och förlängda bladslidor
2	Stråskjutning	Då minst en nod är synlig på minst halva antalet plantor
3	Begynnande ax/vippgång	Del av ax/vippa är synlig på åtminstone några skott per 2
4	Ax-/vippgång	Då halva axet/vippan är synligt ovan flaggbladet på minst halva antalet skott
5	I ax/vippa	Då del av axbärande strået är synligt mellan flaggblad och ax/vippa på minst halva antalet skott
6	Blomning	Fr.o.m. att ståndarknapparna är synliga
7	Överblommat	Fr.o.m. att pollenspridningen är avslutad

